

Evaluatie Jongerenwerk Gouda

Samenvatting

Contactgegevens

4 – 12 - 2019

Bram van Dijk

bvandijk@dsp-groep.nl

Randy Bloeme

rbloeme@dsp-groep.nl

Inhoud

Samenvatting evaluatie jongerenwerk Gouda	4
Is de huidige opdracht passend?	4
Hoe wordt de opdracht uitgevoerd?	5
Aanbevelingen	7

Evaluatie jongerenwerk Gouda

In het huidige onderzoek stonden twee hoofdvragen centraal:

- 1 Is de huidige opdracht van het jongerenwerk passend bij de behoeften, vragen en problematiek van de (risico)jeugd in Gouda en zo nee welke veranderingen in de opdracht zijn wenselijk?
- 2 Op welke wijze wordt de huidige opdracht uitgevoerd en in hoeverre sluit dit aan bij het aanbod van andere voorzieningen voor jeugd waaronder jeugdhulp

Per hoofdvraag volgt een korte samenvatting van de resultaten en een conclusie.

Is de huidige opdracht passend?

Ten aanzien van deze vraag trekken wij de volgende conclusies:

- ⦿ Er is een door de gemeente Gouda een brede opdracht uitgezet, zowel qua leeftijdsgrenzen als doelstelling. Dit brengt in de praktijk met zich mee dat het jongerenwerk met veel verschillende verwachtingen van partners te maken heeft. Veiligheidspartners verwachten vooral inzet op jongeren die overlastgevend gedrag vertonen of/ en (verder) af dreigen te glijden in criminaliteit. Door partners in het sociaal domein wordt vooral inzet verwacht op risicovol gedrag zoals spijbelen, schooluitval, pesten, loverboy-problematiek, etc. De in de opdracht gevraagde inzet vraagt bovendien om uiteenlopende activiteiten. Het is daarmee voor het jongerenwerk moeilijk om aan deze verschillende verwachtingen te voldoen, te meer daar de nieuwe opdracht wezenlijk verschilde van de oude opdracht.
- ⦿ De omschrijving van doel en doelgroep voor het jongerenwerk kan als passend voor de situatie in Gouda worden beschouwd met één belangrijke uitzondering: namelijk de inclusie van 8-12 jarigen in de doelgroep. Op basis van onze onderzoeksresultaten concluderen wij dat inzet op deze jongste doelgroep net als in veel andere gemeenten niet passend is voor het jongerenwerk. Er is nauwelijks meerwaarde van het jongerenwerk ten opzichte van wat andere organisaties voor deze doelgroep kunnen betekenen.
- ⦿ In de aandachtspunten voor de uitvoering van de opdracht worden hoge eisen gesteld aan analyse en monitoring van de problematiek onder jongeren. Dit is geen realistische verwachting want het jongerenwerk is slechts een van de partners die met de problematiek van jongeren te maken heeft. Het is aan de gemeente om ten aanzien van analyse en monitoring een regierol te vervullen; het jongerenwerk is een van de organisaties die voor een goed zicht op problematiek onder jongeren relevante input kan leveren.
- ⦿ Ten slotte valt op dat in de huidige opdrachtbeschrijving de nadruk ligt op wat het jongerenwerk in algemene zin moet doen. Afgezien van het bieden van inzicht in bereikte aantallen jongeren zijn in de opdracht geen eisen gesteld aan verantwoording over de resultaten van het jongerenwerk. Dit maakt het ook lastig voor de gemeente om het jongerenwerk aan te sturen.

Samenvattend

De opdracht is grotendeels passend, maar stelt enkele niet realistische verwachtingen aan het jongerenwerk. De opdracht laat bovendien de nodige interpretatieruimte voor verschillende partners. De gevolgen daarvan zien we terug in de conclusies ten aanzien van de opdracht.

Hoe wordt de opdracht uitgevoerd?

Oordeel over kwaliteit jongerenwerkers

De individuele jongerenwerkers worden als zeer betrokken ervaren en partners zien dat zij zich inzetten voor de jongeren en duurzame relaties met hen opbouwen en onderhouden. Een aantal jongerenwerkers werken al langer in Gouda en hebben met name met de oudere doelgroep goede contacten.

Een aantal partners vraagt zich af of het bij de kwaliteiten van deze jongerenwerkers past om ook voor de jongere doelgroep kinderwerk te verrichten.

Het meidenwerk heeft volgens partners een belangrijke bijdrage geleverd aan het boven water halen van problematiek onder meer op het gebied van sociale media en thuissituatie die bestaat onder meiden .

Bereik

Het jongerenwerk rapporteert over absolute aantallen jongeren die bij activiteiten aanwezig zijn en het aantal jongeren dat met ambulante jongerenwerk wordt bereikt. Aangezien verdere informatie over deze jongeren ontbreekt valt op basis van deze gegevens geen uitspraak te doen over de mate waarin de doelgroep wordt bereikt.

Partners op het terrein van veiligheid geven aan zich zorgen te maken dat contacten met jongeren met problematisch gedrag minder worden, omdat het jongerenwerk daar in de nieuwe opdracht volgens hen minder inzet op pleegt. Wat in dit oordeel van de veiligheidspartners ook een rol speelt is dat de inzet van het jongerenwerk buiten de aandachtsgebieden volgens hen zeer beperkt is. Wijkagenten die buiten de aandachtsgebieden van het jongerenwerk werken, hebben geen contact met het jongerenwerk.

Het jeugdpreventieteam van de GGD Hollands Midden geeft aan dat de samenwerking met het jongerenwerk in de aandachtsgebieden goed is, maar dat buiten de aandachtsgebieden geen sprake is van samenwerking.

Partners op het terrein van zorg- en hulpverlening, onderwijs en sport zien in de praktijk nog weinig van de verschuiving naar de doelgroep waar zij veel mee werken. Zij missen samenwerkingsafspraken met het jongerenwerk. Jongerenwerkers geven ook aan meer actief te willen zijn op vindplaatsen (onder meer op scholen) van hun doelgroep.

Duurzame relaties met jongeren

Jongerenwerkers geven aan dat duurzame relaties met de oude doelgroep zijn voortgezet in de huidige opdracht. Dit wordt bevestigd door de meeste partners die daar zicht op hebben. Sommige Veiligheidspartners vragen zich echter af in hoeverre risicojongeren waar eerder veel contact mee was nog worden bereikt,

In de nieuwe opdracht wordt gewerkt aan het opbouwen van duurzame relaties met meiden. Het meidenwerk wordt door partners en het jongerenwerk als een positieve ontwikkeling gezien. Volgens partners en het jongerenwerk is er nog weinig sprake van (duurzame) relaties met de jongste doelgroep.

Duurzame relatie met samenwerkingspartners

In de nieuwe opdracht heeft het jongerenwerk een bredere doelgroep en daarmee extra samenwerkingspartners gekregen. Veiligheidspartners geven aan dat zij door deze verbreding minder contact en samenwerking hebben met het jongerenwerk. Partners op het terrein van zorg- en hulpverlening, onderwijs en sport geven aan dat de samenwerking met het jongerenwerk moeizaam verloopt. Wel zijn er voorbeelden waarbij dat steeds beter lukt, zoals het meidenwerk en de groeiende aandacht op het onderwijs en de partijen die daarin werkzaam zijn.

Jongerenwerkers geven zelf aan moeite te hebben de brede groep aan samenwerkingspartners te bereiken, omdat deze partners anders werken dan de veiligheidspartners waar ze eerder voornamelijk mee werkten. Daarnaast missen jongerenwerkers de aanwezigheid van partners tijdens actie-overleggen, waardoor ze geen vaste plek hebben om deze partners te spreken.

Partners wijzen op de aansturing van het jongerenwerk als voornaamste verbeterpunt voor de samenwerking. Zij missen goede samenwerkingsafspraken met de leiding van het jongerenwerk.

Hulpvragen en doorverwijzingen

Volgens de kwartaalrapportages van het jongerenwerk heeft het jongerenwerk in het laatste kwartaal 2018 21 hulpvragen van jongeren gekregen en in het eerste kwartaal 2019 39 hulpvragen. Het merendeel van deze hulpvragen werd door jongerenwerkers zelf behandeld.

In het eerste kwartaal 2018 zijn 3 jongeren doorverwezen naar andere organisatie en in het eerste kwartaal 2019 10 jongeren.

Effecten

Onder effecten verstaan we in hoeverre er sprake is van positieve gedragsveranderingen onder bereikte jongeren. Van het jongerenwerk wordt verwacht dat zij inzicht bieden in de effecten van interventies die zijn ingezet. Dit inzicht ontbreekt echter, waardoor het niet mogelijk is om uitspraken te over de effecten van het huidige jongerenwerk in Gouda.

Samenvattend

Het jongerenwerk volgt in de uitvoering van activiteiten de opdracht die de gemeente heeft uitgezet. De overkoepelende conclusie luidt dat de samenwerkingspartners over het algemeen tevreden zijn over de activiteiten die de individuele jongerenwerkers uitvoeren maar dat zij niet tevreden zijn over de activiteiten die het jongerenwerk naar hun mening niet of in onvoldoende mate uitvoert. Voor deze overkoepelende conclusie zijn de volgende oorzaken aan te wijzen:

- ③ De opdracht is te ruim geformuleerd en dat leidt tot te hoge verwachtingen aan het jongerenwerk. Met name in het veiligheidsdomein bestaat er onduidelijkheid over wat wel en niet binnen de huidige opdracht van het jongerenwerk verwacht kan worden.
- ③ De samenwerking tussen het jongerenwerk en de meeste partners laat te wensen over.
- ③ De leiding van het jongerenwerk is onvoldoende in staat om in de veelheid van verwachtingen keuzes te maken waardoor het maken van samenwerkingsafspraken met partners onvoldoende aandacht krijgt.
- ③ Deelname van partners aan de actie-overleggen is beperkt; hetgeen ook belemmerend werkt voor de samenwerking met het jongerenwerk.
- ③ Het jongerenwerk maakt niet voldoende duidelijk waar zij wel en waar zij niet voor zijn en geeft ook geen duidelijk inzicht in de resultaten die zij behaald.
- ③ De ruime formulering van de opdracht en het ontbreken van inzicht in resultaten van het jongerenwerk maakt het voor de gemeente moeilijk om het jongerenwerk aan te sturen.

Aanbevelingen

Doelstellingen en doelgroep jongerenwerk

In algemene zin draait het jongerenwerk om het stimuleren van een positieve ontwikkeling van jongeren en het signaleren van problemen en doorverwijzen naar passende hulp waar nodig. De precieze invulling varieert echter per leeftijdsgroep. Elke leeftijdsgroep vraagt dan ook om specifieke doelstellingen. We stellen voor om drie leeftijdsgroepen te onderscheiden, waarvan er twee voor de komende aanbesteding relevant zijn voor het jongerenwerk. Per leeftijdsgroep geven we de belangrijkste aandachtspunten mee.

③ 8 – 11 jaar

Deze leeftijdsgroep dient geen deel uit te maken van de primaire doelgroep van het jongerenwerk. Wel kan signalering plaatsvinden van zorgen om broertjes en zusjes van jongeren die reeds bekend zijn bij het jongerenwerk en/of bijvoorbeeld binnen de doelgroep van de familieaanpak in Gouda vallen. Het stimuleren van een positieve ontwikkeling binnen deze leeftijdsgroep is een taak van ouders, het basisonderwijs en zorginstellingen.

③ 12 – 17 jaar

In deze leeftijdsgroep ligt een belangrijke taak voor het jongerenwerk in de coaching en ondersteuning bij laagdrempelige hulpvragen betreffende school, stages/werk en de thuissituatie. De overgang van basis- naar vervolgonderwijs en de online leefwereld van jongeren zijn belangrijke aandachtspunten. In deze leeftijdsgroep is het belangrijk duurzame relaties op te bouwen met kwetsbare jongeren, zodat ze in de volgende leeftijdsfase niet buiten beeld raken. Het verdient voorts aanbeveling om in deze groep ook in te blijven zetten op het meidenwerk.

18 – 23 jaar

In deze laatste leeftijdsgroep worden de mogelijkheden voor het jongerenwerk om invloed uit te oefenen op jongeren langzamer beperkter naarmate de jongeren ouder worden. In deze leeftijdsfase is het voornamelijk belangrijk om contact te onderhouden met jongeren die overkomen uit de vorige leeftijdsgroep en hen waar nodig te ondersteunen bij simpele hulpvragen en bij zwaardere hulpvragen toe te leiden naar zorgpartners.

Bij de afbakening van de doelgroepen geldt als kanttekening dat deze leeftijdsgrenzen niet in beton gegoten zijn, elke jongere waarvoor het jongerenwerk binnen de begrenzing van hun taak een positieve bijdrage kan leveren aan zijn of haar ontwikkeling kan bij het jongerenwerk terecht.

Signaleren van problematiek

Momenteel hebben de belangrijkste zorgen over problematiek onder jongeren betrekking op handel en gebruik van drugs (waaronder lachgas), gezinsproblematiek, risicovol gebruik van sociale media en (seksuele) uitbuiting. Jongerenwerkers kunnen daar in hun signalerende rol extra alert op zijn.

Samenwerking en positionering jongerenwerk

Uit de conclusies blijkt dat de samenwerking tussen jongerenwerkers en partners verbeterd moet worden. Om dat te realiseren is het belangrijk dat het jongerenwerk in samenspraak met de gemeente zichzelf duidelijk gaat positioneren, met andere woorden duidelijk maken waar zij wel en niet van is en heldere afspraken maken met organisaties over samenwerking.

In veel gemeenten is discussie over de rol die het jongerenwerk in het veiligheidsdomein moet spelen, zo ook in Gouda. De politie heeft de neiging het jongerenwerk een grote rol in het veiligheidsdomein te laten spelen. Aangezien de capaciteit van het jongerenwerk beperkt is kan dat ten koste gaan van inzet in het sociaal domein. Om dit te voorkomen moeten op leidinggevend niveau door jongerenwerk, politie en gemeente concrete afspraken gemaakt worden over wat van het jongerenwerk verwacht mag worden rekening houdend met het feit dat het jongerenwerk ook een belangrijke taak in het sociaal domein heeft te vervullen. Die afspraken moeten in ieder geval betrekking hebben op:

De signalerende taak: over welke gedragingen van jongeren wordt door jongerenwerkers informatie gedeeld en op welke wijze gebeurt dat.

De rol die het jongerenwerk in het houden van toezicht. Het verdient aanbeveling deze rol strikt te beperken tot enkele evenementen zoals in de huidige opdracht de jaarwisseling en ramadan. Het jongerenwerk moet niet het verlengstuk worden van de politie in de bestrijding van overlast. Periodiek moet worden geëvalueerd of die afspraken naar wens verlopen en of er aanpassingen nodig zijn. Bij deze afspraken moet er in Gouda bovendien rekening mee worden gehouden dat ook jongerencoaches en het jeugdpreventieteam een rol spelen in het veiligheidsdomein die dicht aan ligt tegen de rol van het jongerenwerk. Aangezien zowel het jongerenwerk als de jongerencoaches door de gemeente gefinancierd worden verdient het aanbeveling dat jongerenwerk en jongerencoaches een gezamenlijke opdracht van de gemeente uitvoeren.

Ook in het sociaal domein moeten op leidinggevend niveau afspraken gemaakt worden over samenwerking. We gaan hier kort in op de samenwerking met drie belangrijke partners. Met het sociaal team moeten afspraken worden gemaakt over doorverwijzing en warme overdracht. Belangrijk is dat er op uitvoerend niveau vanuit beide organisaties vaste contactpersonen zijn die een goede samenwerkingsrelatie ontwikkelen. Dit is met het oog op de vertrouwensrelatie tussen jongere en jongerenwerker jongerenwerk een essentiële voorwaarde om een jongere door te verwijzen.

Voor de samenwerking met onderwijs is van belang dat het jongerenwerk de aandacht richt op scholen die een belangrijke vindplaats zijn van jongeren in de leeftijd van 12 tot 17 jaar. Een van de aandachtspunten voor het jongerenwerk in de samenwerking is de rol die het jongerenwerk voor leerlingen kan spelen bij verstandig gebruik van sociale media.

Samenwerking met sportpunt en sportverenigingen is er in eerste instantie op gericht om jongeren die te weinig bewegen in beweging te krijgen. Dit kan door gezamenlijk activiteiten te organiseren voor deze groep jongeren. Daarnaast is het van belang dat jongeren door het jongerenwerk ondersteund worden zelf sportieve activiteiten te organiseren. Dat bevordert organisatorische en sociale vaardigheden. Juist hier ligt een belangrijke meerwaarde voor het jongerenwerk.

Sturing door gemeente

Sturing door gemeente moet de volgende functies hebben:

- ① Het bieden van goede randvoorwaarden voor een goede samenwerking tussen het jongerenwerkers en hun partners. Met het oog hierop moet door de gemeente kritisch gekeken worden naar de actie-overleggen. De huidige vorm is voor veel partners niet aantrekkelijk: het kost te veel tijd en het heeft te weinig meerwaarde.
- ② Op basis van informatie over de resultaten van het jongerenwerk en de samenwerking tussen jongerenwerk en samenwerkingspartners moeten regelmatig (eens per kwartaal) door de accounthouder van de gemeente een gesprek worden gevoerd over wat goed gaat en wat er beter

kan en wat daar voor nodig is. De afspraken die hierover gemaakt worden, worden schriftelijk vastgelegd en de gemeente bewaakt de opvolging daarvan.

Resultaten zichtbaar maken

Voordat resultaten zichtbaar kunnen worden gemaakt is ten eerste meer aandacht nodig voor concrete probleemanalyses per aandachtsgebied. Het is aan het jongerenwerk en samenwerkingspartners samen om duidelijker in kaart te brengen wat er speelt in de wijken en hoe daar per wijk op groeps- en individueel niveau kan worden ingezet. Het jongerenwerk is een van de organisaties die daar informatie voor moet aanleveren samen met in ieder geval de politie en gemeente.

Om resultaten van het jongerenwerk vervolgens zichtbaar te maken is in de eerste plaats van belang dat informatie wordt gegenereerd over wat activiteiten van het jongerenwerk voor jongeren hebben opgeleverd, welke doelen zijn hiermee gerealiseerd. Daarnaast kan samenwerkingspartners worden gevraagd om de samenwerking met het jongerenwerk te beoordelen. Er zijn verschillende systemen op de markt die geschikt zijn om doelbereik en kwaliteit van samenwerking in beeld te brengen.

Voor toepassing van een dergelijk systeem zijn twee randvoorwaarden van belang:

- ① Het gebruik moet simpel zijn en weinig tijd kosten van jongerenwerkers
- ② De resultaten moet niet alleen worden gebruikt als verantwoording richting gemeente maar ook voor kwaliteitsontwikkeling binnen de eigen organisatie.

Tenslotte: in steeds meer gemeenten raakt men ervan overtuigd dat cijfers alleen niet zaligmakend zijn, verhalen van jongeren over wat het jongerenwerk voor hen betekent zijn zeker zo belangrijk.

Aandachtspunten nieuwe aanbesteding

Voor de volgende opdrachtformulering verdient het aanbeveling om:

De doelgroep voor het jongerenwerk vast te stellen op 11-23 jaar en de aanbieders op basis van een korte beschrijving van de context in Gouda (dit rapport kan daarbij gebruikt worden) en een maximaal beschikbaar budget aanbieders te vragen :

- ① Een visie te geven op de positionering van het jongerenwerk en afgrenzing van hun taken zowel in het sociale domein als in het veiligheidsdomein.
- ② Aan te geven met welke organisaties zij willen samenwerken en hoe zij die samenwerking vorm willen geven.
- ③ Op welke wijze het jongerenwerk resultaten in beeld gaat brengen ten aanzien van begeleiding van individuele jongeren en van groepen jongeren en ten aanzien van de samenwerking met partners.

DSP-groep BV
Van Diemenstraat 410
1013 CR Amsterdam
+31 (0)20 625 75 37

dsp@dsp-groep.nl
KvK 33176766
www.dsp-groep.nl

DSP-groep is een onafhankelijk bureau voor onderzoek, advies en management, gevestigd aan de IJ-oeveren in Amsterdam. Sinds de oprichting van het bureau in 1984 werken wij veelvuldig in opdracht van de overheid (ministeries, provincies en gemeenten), maar ook voor maatschappelijke organisaties op landelijk, regionaal of lokaal niveau. Het bureau bestaat uit 40 medewerkers en een groot aantal freelancers.

Dienstverlening

Onze inzet is vooral gericht op het ondersteunen van opdrachtgevers bij het aanpakken van complexe beleidsvraagstukken binnen de samenleving. We richten ons daarbij met name op de sociale, ruimtelijke of bestuurlijke kanten van zo'n vraagstuk. In dit kader kunnen we bijvoorbeeld een onderzoek doen, een registratie- of monitorsysteem ontwikkelen, een advies uitbrengen, een beleidsvisie voorbereiden, een plan toetsen of (tijdelijk) het management van een project of organisatie voeren.

Expertise

Onze focus richt zich met name op de sociale, ruimtelijke of bestuurlijke kanten van een vraagstuk. Wij hebben o.a. expertise op het gebied van transitie in het sociaal domein, kwetsbare groepen in de samenleving, openbare orde & veiligheid, wonen, jeugd, sport & cultuur.

Meer weten?

Neem vrijblijvend contact met ons op voor meer informatie of om een afspraak te maken. Bezoek onze website www.dsp-groep.nl voor onze projecten, publicaties en opdrachtgevers.

